

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

**Par Rīcības plānu Latvijas Austrumu
pierobežas ekonomiskajai izaugsmei
un drošības stiprināšanai
2025.–2027. gadam**

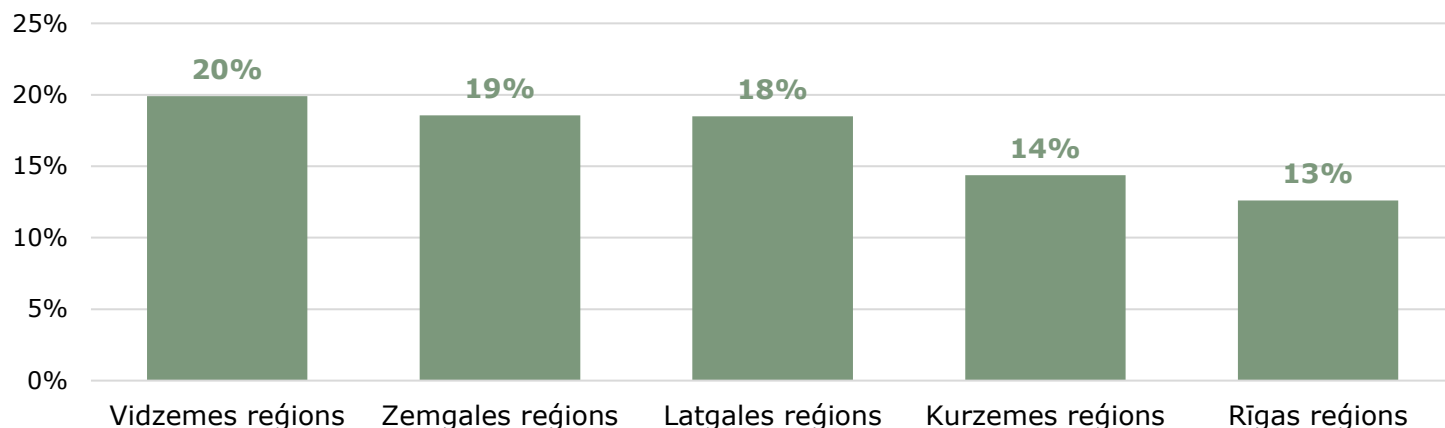

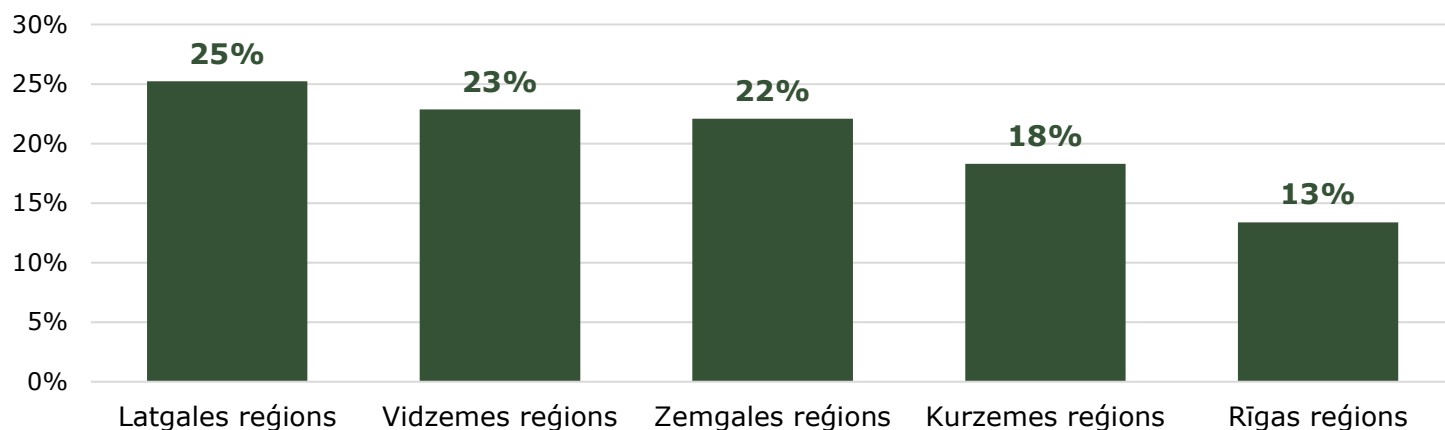
Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Reģionālās attīstības tendences

IKP kopējā apjoma pieaugums 2018–2021, %

IKP uz 1 iedzīvotāju pieaugums 2018–2021, %

Avots: VARAM aprēķins pēc CSP datiem

Mazāk attīstītie reģioni vidēji ir auguši straujāk nekā Rīgas reģions:

- **IKP kopējais apjoms** vidēji **+18%** no 2018. gada *Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale*
- **IKP uz vienu iedzīvotāju** vidēji **+22%** no 2018. gada

IKP uz vienu iedzīvotāju starpība starp reģioniem samazinās:

- **ja 2018. gadā Rīgas reģiona** IKP uz vienu iedzīvotāju bija **3,1 reizi lielāks nekā Latgales reģiona**, tad **2021. gadā tas ir samazinājies līdz 2,8 reizēm**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Austrumu pierobežas teritorijas izaicinājumi

Austrumu pierobežā jau ilgstoši pastāv izteiktākās negatīvās sociālekonomiskās tendences starp Latvijas reģioniem

Būtiskākie Austrumu pierobežas teritorijas **izaicinājumi**

straujāks **iedzīvotāju skaita samazinājums**
(vidēji Latvijā -7%; Latgalē -17,3%)

zemāks **IKP uz vienu iedzīvotāju**
(vidēji Latvijā 17 710 EUR; Latgalē 8 833 EUR)

augstāks **bezdarba līmenis**
(vidēji Latvijā 6,8%; Latgalē 10,3%)

zemāks **ienākumu līmenis**
(vidēji Latvijā 1 537 EUR; Latgalē 1 083 EUR)

paaugstināti **drošības riski**
(robeža ar Krieviju un Baltkrieviju)

Ģeopolitiskās situācijas ietekme saskaņā ar Ernst&Young pētījumu*

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Drošības aspekti – pēc kara sākuma ir pieaugušas bažas par robežu drošību, nelegālo migrāciju un iespējamu konflikta izplatīšanos

Ekonomiskie aspekti – Ukrainas karš pirms kara sākuma īpaši skāris tās valstis, kurām ir spēcīgas ekonomiskās saites ar Krieviju vai Baltkrieviju

Energoapgāde – Krievijas agresija pret Ukrainu izraisījusi degvielas cenu pieaugumu ES, kas arī radījis bažas par energoapgādes drošību

Bēgļu krīze – karš izraisījis ievērojamas Ukrainas civiliedzīvotāju kustības, daudziem cilvēkiem meklējot patvērumu kaimiņos esošajās ES valstīs

Transports un infrastruktūra – karš ir izjaucis galvenos transporta ceļus, ietekmējot preču un cilvēku plūsmu visā Austrumeiropā, tirdzniecību un tūrismu, kā arī apgrūtinājis saimniecisko darbību un tirdzniecību

*Izvērtējums par kara Ukrainā radīto ietekmi uz Eiropas Savienības Austrumu pierobežas reģioniem, 19.04.2024

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam ietvars

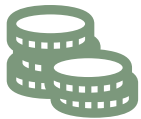
Mērķis: Latvijas Austrumu pierobežā veidot **atbalsta programmas investīcijām, integrācijai, mobilitātei un dzīves kvalitātes uzlabošanai**, kas **tuvina reģionu ekonomisko konkurētspēju pārējiem Latvijas reģioniem**, veicinot **uzņēmējdarbību**, stiprinot pierobežas **drošību** un iedzīvotāju **noturību** pret krīzēm

Drošība

Ekonomika

radītas
jaunas
darba
vietas –
vismaz
712

piesaistītas
privātās
investīcijas –
vismaz
56 900 000
euro

radītas
jaunas
darba
vietas –
vairāk
kā 100

piesaistītas valsts
un ES fondu
investīcijas Austrumu
pierobežai – vismaz
111 900 000 euro

Cilvēkresursi

Samazināt
iedzīvotāju skaita
kritumu gadā no
2% uz 1,5%

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Plāna finansējums atbilstoši nozaru ministriju priekšlikumiem

Kopā pieejamais finansējums:

476 082 274 EUR

Pieejamais finansējums pa avotiem

32%

Valsts budžets
(150,8 milj. EUR)

68%

ES fondi un citi ārvalstu
finansējuma avoti
(325,2 milj. EUR)

Pieejamais finansējums pa jomām

69%

Tautsaimniecības attīstībai
(329,6 milj. EUR)

26%

Drošības risku mazināšanai
(123 milj. EUR)

5%

Cilvēkresursu attīstībai
(23,4 milj. EUR)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: drošība

6 militāro bāžu darbība un
550 VAD karavīru
izvietošana Latgalē

vismaz **12**
augstāko
amatpersonu
vizītes gadā

Īstenots pretmobilitātes plāns,
izveidojot pretmobilitātes
materiālu parkus **25** vietās

Vairāk nekā
100
darba vietu izveide vietējiem
iedzīvotājiem pretmobilitātes
pasākumu ieviešanā

Kataloga izstrāde ar
uzņēmumiem, kam ir
divējāda lietojuma
produktu ražošanas potenciāls

Divējādās nozīmes
objektu attīstība
pierožē

Atbalsts vismaz
25 NVO
projektiem katru gadu

Pasākumu kopumi
informatīvās telpas drošības
stiprināšanai, krīzes vadībai,
sabiedrības izglītošanai

7 jauni katastrofu pārvaldīšanas
centri Austrumu pierobežas
teritorijā

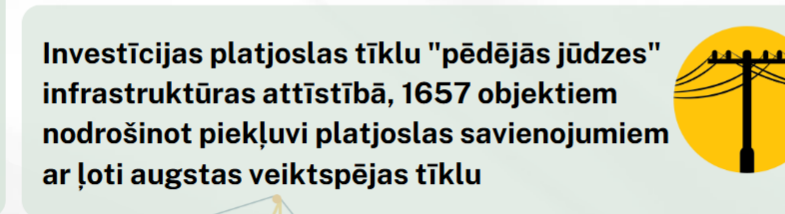
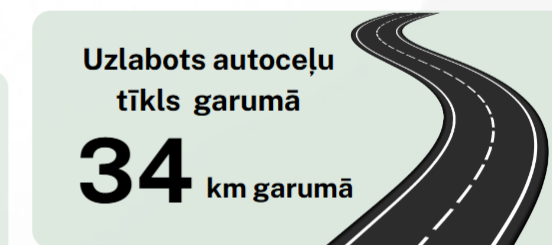
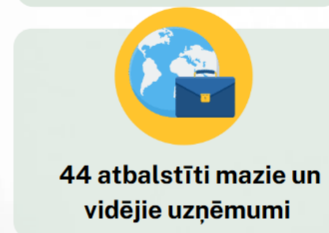
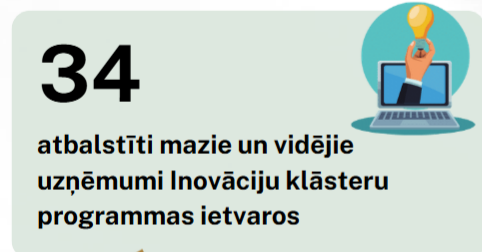
Darbs pie atbalsta programmas
ES Austrumu pierobežas
valstīm daudzgadu budžetā
pēc 2027.gada

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: ekonomika

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: cilvēkresursi

Izstrādāts 1 ziņojums
par reģiona augstākās
izglītības un zinātnes
pieāvājuma atbilstību
uzņēmēju vajadzībām

Remigrācijas
pasākuma
ietvaros
nodrošināta
personu
atgriešanās gadā

95

Papildu **34**
pacientu aprūpes
atbalsta personas
slimnīcu neatliekamās
medicīnas un pacientu
uzņemšanas nodaļās

200
jaunieši apmācīti
Militārā pamatkursa
pirmajā līmenī

Rēzeknes Tehnoloģiju
akadēmijas integrācija
RTU ekosistēmā,
nodrošinot

4 jaunas studiju
programmas

Daugavpils
Universitātes
darbības
turpināšana,
nodrošinot
konkurētspējīgu
augstākās izglītības
pieāvājumu

 Valsts līdzdalība
SIA “Daugavpils
reģionālā slimnīca”

Vismaz **8**
pieejamības
skolas

Malnavas koledžas
darbības turpināšana
koledžas statusā

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Papildu nepieciešamais finansējums atbilstoši nozaru ministriju priekšlikumiem

Papildu nepieciešamais finansējums:

156 969 926 EUR

Papildu nepieciešamais finansējums pa avotiem

100%

Valsts budžets
(156,9 milj. EUR)

0%

ES fondi un citi ārvalstu
finansējuma avoti
(0,0 milj. EUR)

Papildu nepieciešamais finansējums pa jomām

27%

Tautsaimniecības attīstībai
(42,8 milj. EUR)

36%

Drošības risku mazināšanai
(55,7 milj. EUR)

37%

Cilvēkresursu attīstībai
(58,1 milj. EUR)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: drošība (nepieciešams papildu finansējums)

4

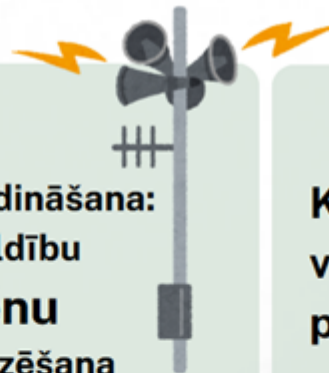
jauni katastrofu
pārvaldības centri

1

Izveidota mērķprogramma Mediju atbalsta fondā, lai uzlabotu mediju sasniedzamību Latgalē

Agrīnā brīdināšana:
pašvaldību
sirēnu
modernizēšana

Katru otro gadu
veikts viens pētījums
par nevalstisko sektoru

Izveidota 1 kompleksa programma Latgales reģionā, kas vērsta uz NVO sektora spēcicināšanu

Stratēģiskās komunikācijas aktivitātes informatīvās telpas drošības stiprināšanai

Veselības nozares kritiskās infrastruktūras darbības nepārtrauktības nodrošināšana

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: ekonomika (nepieciešams papildu finansējums)

Eksporta pieaugums par vismaz

32,5 milj.
eiro gadā

Nodrošināts ALTUM
atbalsts komersantiem
jaunu produktu
izstrādei, t.sk. duālu
produktu attīstībai

Esošā Latgales SEZ un
Rēzeknes SEZ atbalsta
paplašināšana

4 LIAA pārstāvniecību
izveide un atbalsts
100 jaunām
biznesa idejām

Biometāna
izmantošanas
attīstība, izbūvējot
vienu biometāna
ievades punktu
pārvades sistēmā

20 milj.
eiro investīciju fonds
uzņēmēju atbalstam

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam: cilvēkresursi (nepieciešams papildu finansējums)

Nacionālais reģionālās
attīstības fonds, t.sk.

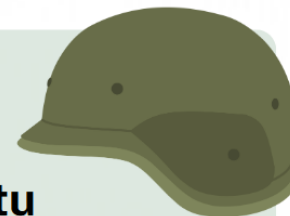
10 pašvaldībās

15 milj.

eiro apmērā gadā

Mērķdotācijas
mazo pagastu
bibliotēkām

Kadetu
vidusskolas
izveide

Primārās veselības
aprūpes pakalpojumi
nodrošināti

96 esošās ģimenes
ārstu praksēs un

5 jaunatvērtās praksēs

Papildus **82**

budžeta vietas
vidējās
profesionālās
izglītības līmenī
Malnavas koledžā

Papildus **60**

budžeta vietas īsā
cikla augstākās
izglītības līmenī
Malnavas koledžā

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbalsts Austrumu pierobežas noturīgumam ES daudzgadu (t.sk. kohēzijas politikas) budžetā pēc 2027. gada

- EK prezidentes Urzulas fon der Leienas misijas vēstulē komisāram Fitto cita starpā **uzdots turpināt darbu pie atbalsta sniegšanas austrumu pierobežas reģioniem, kurus visvairāk ir ietekmējusi Krievijas agresija**, risinot to specifiskos izaicinājumus un atbalstot tos, lai pārorientētu to vietējās ekonomikas
- Sadarbībā ar Lietuvu, Igauniju, Poliju, Somiju **sagatavota Viļņas deklarācija (izaicinājumi, atbalsta nepieciešamība, atbalsta tvērums)**

Papildus finansējuma novirzīšana specifiski ES Austrumu pierobežas valstīm un reģioniem, kas robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju, kur sociālekonomiskās izaugsmes veicināšana ir arī ES drošības jautājums

Atbalsts ekonomiskās attīstības veicināšanai, pakalpojumu pieejamībai un drošības situācijas uzlabošanai

Atbalsts divējādā lietojuma infrastruktūrai, krīzes vadības pasākumiem

Atbalsts Austrumu pierobežas plāna pasākumiem, kuriem šobrīd nav pieejams finansējums – pēctecība

Starptautiskās iniciatīvas Austrumu pierobežas attīstības jautājumos

ESPON

Viedās a
reģio

OECD misija sadarbībā ar EK
**“Apsverot reģionālo pievilcību
zaļai un iekļaujošai globalizācijai”**
(*Rethinking regional attractiveness for
green and inclusive globalisation*)

- OECD palīdzēs 11 reģioniem 6 Eiropas valstīs (Grieķijā, Itālijā, Latvijā, Polijā, Portugālē un Spānijā) pārskatīt savas pievilcības stratēģijas. Rekomendācijas plānots sniegt **2024.gada novembrī**

**ESPON CHANEBO projekts “Izaicinājumi
pie ES ziemeļaustrumu ārējām robežām”**
(*Challenges at EU’s North-East External
Borders*)

- Projekta mērķis ir **iegūt pierādījumus par reģionu attīstības iespējām pie ES ziemeļaustrumu ārējās robežas**
- **2024.gada oktobrī saņemts metodoloģiskais ietvars**
- Pirmie rezultāti plānoti: 2025.gada 10.februāris, gala rezultāti plānoti: 2025.gada maijs

EK projekts sadarbībā ar Pasaules Banku **“Baltijas valstu attīstības izlīdzināšanās reģionu iniciatīva Igaunijā, Latvijā un Lietuvā: robežreģionu stiprināšana noturībai un izaugsmei”** (Baltic States Catching-up Regions Initiative Estonia, Latvia & Lithuania: Strengthening Border Regions for Resilience and Growth)

- Iniciatīvas mērķis ir sagatavot priekšlikumus ilgtspējīgām ieguldījumu iespējām, ko varētu izmantot, plānojot turpmāko valsts un ES Kohēzijas politikas fondu atbalstu.
- **2024.gada septembrī saņemts projekta ietvaros sagatavotais Tvēruma ziņojuma projekts (Draft scoping report)**

INTERREG Eiropas politikas mācīšanās platforma, kas risina reģionālās attīstības problēmas Eiropas austrumu pierobežas reģionos, kurus visvairāk skāris Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu un tam sekojošā robežu slēgšana
(*Targeted policy learning project addressing the regional development challenges for Europe’s Eastern border regions most affected by Russia’s aggressive war on Ukraine and the subsequent closure of borders*)

- 2024.gada 2.oktobrī notika projekta īstenotāju un ieinteresēto pušu pirmā sanāksme

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!

